

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

Strategic leadership of School Administrators under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 1

นันทิยา คงเมือง^{1*} และตรีฎมินทร์ ตรีตรีศร²

Nantiya Kongmuang^{1*} and Tripumin Tritrishual²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Graduate student, Department of Education Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

² ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Ph.D., Department of Education Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: Nantiya.kon021@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครู จำนวน 276 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่มีความเป็นอิสระต่อกัน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ รองลงมา ด้านความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง และ 2) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, กลยุทธ์

Abstract

The objective of this research was to study were to find out, and to make compare teacher empowerment of administrators in basic education under Phatthalung primary educational service area office 1 following teacher opinions, which were categorized by gender, working experience and size of school. The sample size consisted of 276 teachers. The instrument used to collect data in this study was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, independence t-test and one-way analysis of variance. Compare the differences in pairs with Scheffe's Method. The results of the study were as follows. 1) the teacher empowerment of administrators in basic education under Phatthalung Primary Educational Service Area office 1 was rated at the high level and from which the aspect of Vision setting was ranked at the top level followed by that of anticipating and creating a future , whereas , the aspect of the high level thinking and high comprehension was at the bottom level 2) the comparison result of teacher empowerment of administrators in basic education under Phatthalung Primary Educational Service Area office 1 showed that teachers who had different by gender, had different working experience on teacher empowerment at a statistical significant level of .01 and the size of school was at a statistical significant level of .001

Keywords: Strategic leadership, Strategic

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็วทั้งในภาคธุรกิจเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการศึกษาต้องเผชิญกับการแข่งขันที่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรอย่างรุนแรงดังนั้นความสามารถในการแข่งขันจึงเป็นสิ่งที่องค์กรต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ความสามารถในการแข่งขันนั้นขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหลายอย่าง ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กรก็คือบุคลากรที่มีคุณภาพ (ณัฐสิริ รัชเกียรติวงศ์และ กชกร ความเจริญ, 2561) สถานศึกษาแม้จะเป็นหน่วยงานย่อยในระบบการจัดการศึกษาของไทย แต่ถือเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะนำนโยบายจากภาครัฐสู่การปฏิบัติจริง ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นกลไกหลักในการวางแผนพัฒนาองค์กรที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา เพราะคำว่า ผู้บริหาร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ตามนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งสิ่งที่นักบริหารการศึกษา และบุคคลทั่วไปมีความคาดหวังต่อการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คือการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ (วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก, 2552)

ผู้นำที่ดีเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคม ในระดับสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ดีก็ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ระบบการศึกษาพัฒนาไปสู่ทิศทางที่ดีได้เช่นกัน ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ประสบการณ์ มีทักษะในการครองตน ครองคน ครองงาน และเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาโดยเฉพาะการบริหารงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์สภาพองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ ซึ่งนำไปสู่การดำเนินงานการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีทิศทาง ภาวะผู้นำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพดังที่ลิปแฮม และฮอช (Lipham & Hoch, 1974, p. 34 อ้างถึงใน อุบล โสภภาค, 2549, น. 2) ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จลุล่วงของโครงการต่าง ๆ การสร้างภาวะผู้นำที่ดีนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกคน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์จึงต้องส่งเสริมให้เกิดระบบความร่วมมือในองค์กร ทำให้บุคลากรมีความยินดีเต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจในการทำงานของครุมีความสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนซึ่งผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำพาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

การบริหารสถานศึกษาการวางยุทธศาสตร์หรือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้และประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้บริหารที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ และวางแผนการขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ถูกมองว่า เป็นลักษณะของผู้นำที่บริหารจัดการโดยมีความยืดหยุ่น และสร้างเสริมอำนาจให้กับผู้ร่วมอุดมการณ์ในการวางแผนสร้างสรรค์ เปลี่ยนแปลงอย่างมีกลยุทธ์ ผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ จะมีความเกี่ยวข้องในหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยผ่านผู้อื่นที่มีความเกี่ยวข้อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นภาวะที่ผู้นำแสดงออกในลักษณะสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ร่วมงาน ให้แสดงความสามารถที่มีอยู่ในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีและเทคนิค ในการจูงใจอย่างหลากหลายและเหมาะสม ทั้งช่วยให้องค์กรสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กัญท์กณัฐ สุวรรณรัชภูมิ, 2557, น. 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 เป็นหน่วยงานการศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาในระดับพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการและนำนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ แต่เนื่องด้วยสภาพปัญหาหลากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) และปัจจัยสำคัญที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาก็คือ การปรับเปลี่ยนนโยบายทางการศึกษาเนื่องด้วย การปรับเปลี่ยนผู้บริหาร ซึ่งเชื่อได้ว่าในท่ามกลางวิกฤตการณ์ ผวนกับความผกผันทางนโยบาย ผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการวางแผนการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ ย่อมจะส่งผล

กระทบต่อผู้เรียน แต่ในทางกลับกันหากผู้นำมีความสามารถขั้นสูงในการวางแผนการบริหาร จึงมั่นใจได้ว่าจะสามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสได้เช่นเดียวกัน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 เพื่อนำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาและกระตุ้นศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มาใช้ในการพัฒนาตนเอง พัฒนางค์กร รวมไปถึงการพัฒนากระบวนการศึกษาท่ามกลางความผันผวนของสังคม ในการขับเคลื่อนองค์กรสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

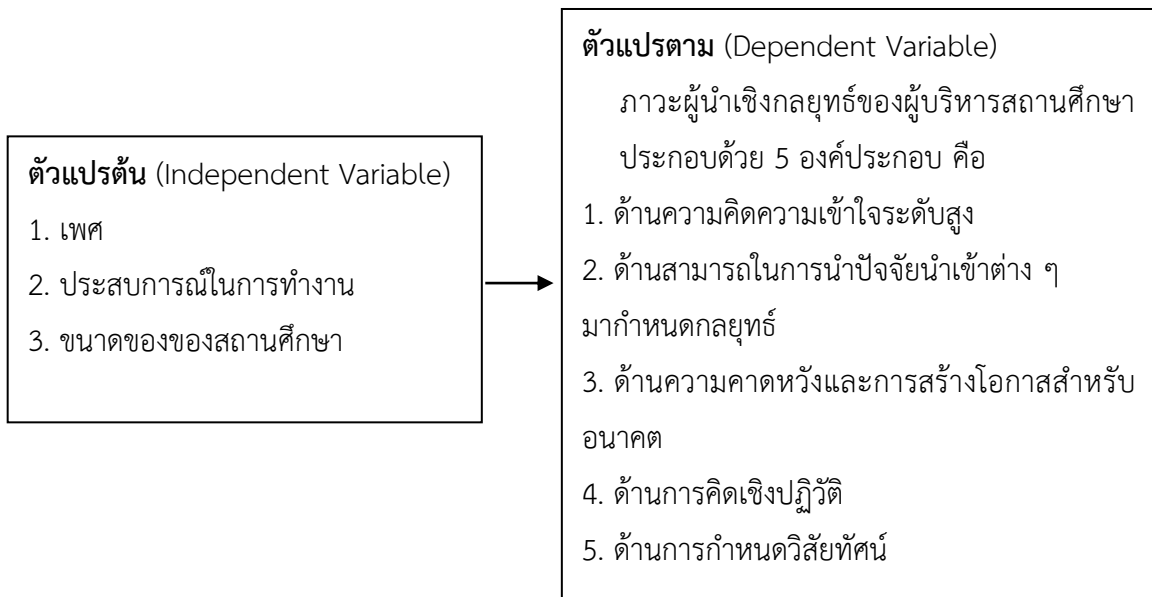
แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของ Durbin (1998) ซึ่งถือเป็นแนวคิดที่เชื่อว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามกระบวนการบริหารภายใต้การคำนึงถึงภารกิจของสถานศึกษา โดยการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์และหมายขององค์กร ผ่านกระบวนการคิดระดับสูงในการคาดการณ์ และการมีมุมมองระยะยาว ผนวกศาสตร์และศิลป์เพื่อใช้กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรที่เป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการขับเคลื่อนองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเนตรพัฒนา ยาวีราช (2552, น. 3) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึงรูปแบบของผู้นำเชิงกลยุทธ์ เริ่มต้นจากการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ กล่าวคือ ผู้นำที่มองการณ์ไกลในอนาคตต่อสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในระยะยาวข้างหน้า เช่น 5-10 ปี และวางแผนกลยุทธ์เพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งใจไว้ มีความสนใจต่อสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อการทำงานกลยุทธ์

ในส่วนของนักวิชาการได้กล่าวถึงบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เพิ่มเติมไว้ดังนี้ ทรศนะ บุญขวัญ (2549, น. 13) ได้กล่าวว่า บทบาทผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการสร้างและการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทั้ง 6 ประการขององค์กร ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมกลยุทธ์ โครงสร้างภาวะผู้นำและเทคโนโลยี ดังกล่าวมาแล้ว และยังมีหน้าที่ในการจูงใจให้พนักงานนำการตัดสินใจของตนลงสู่การปฏิบัติ

ผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงมีบทบาทสองด้านที่เป็นบทบาทคู่ขนานกันกล่าวคือ บทบาทแรกในฐานะเป็นผู้วางแผน ออกแบบหรือกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ให้แก่องค์กร ส่วนบทบาทที่สองในฐานะของผู้นำเอากลยุทธ์ ไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นผู้นำเชิงกลยุทธ์ จึงเป็นทั้งผู้กำหนดและผู้นำสู่การปฏิบัติ โดย Dubrin (1988, pp. 339-342) ได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ไว้ 5 ด้าน คือ 1. ด้านการใช้ความคิด ความเข้าใจระดับสูง 2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ 3. ด้านความ คาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4. ด้านความคิดเชิงปฏิวัติการเปลี่ยนแปลง และ 5. ด้านการ กำหนดวิสัยทัศน์

โดยเชื่อว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญต่อการปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้บริหารในยุคปัจจุบันจึงต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดีขึ้น พิบูล ทีปะपाल (2551 , น. 25) ที่กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์มีส่วนสำคัญทำให้ผลการดำเนินงานดีกว่าองค์กรที่ไม่ใช้หลักการจัดการเชิง กลยุทธ์ และมีประโยชน์ต่อการดำเนินงาน กล่าวคือ ทำให้เข้าใจวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ขององค์กรชัดเจน ยิ่งขึ้น ทำให้ทราบว่าจะอะไรบ้างมีความสำคัญเชิงกลยุทธ์ และทำให้เข้าใจสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง ดียิ่งขึ้น ซึ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในมุมมองของบุคลากรภายในโรงเรียน อาจมี ความแตกต่างกันไป เนื่องจากปัจจัยพื้นฐานที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น เพศ ประสบการณ์การทำงาน และ ขนาดของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ มูฟิต วาโซะ (2565, น. 45) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร วิทยาลัย สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จำแนกตาม เพศ และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา นั้นมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ปีการศึกษา 2564 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1, 2564) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซีและมอร์แกน (1970) จำนวน 276 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของประชากรตามขนาดของโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียด เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยลักษณะเป็นข้อความแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ()

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของ Durbin (1988, pp. 339-342) คือ ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ด้านวิธีคิดเชิงปฏิวัติ และ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์มีข้อความทั้งสิ้น 33 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และดำเนินการแก้ไขตามแนวทางที่ถูกต้อง โดยพัฒนาแบบสอบถามของ สัมฤทธิ์ ต้นสุวรรณค์ (2559, น. 213-223) กมล โสวาปี (2556, น. 197-204) และขวัญทิรา ทิราวงศ์ (2563, น. 60-63) โดยพัฒนาบนแนวคิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ Dubrin (1988, pp. 339-342) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ข้อคำถามมีดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ทุกข้อ ในส่วนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) พบว่าแบบสอบถามมีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ .985

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายตามเกณฑ์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 – 5.00	หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

และได้เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่มีความเป็นอิสระต่อกัน (Independence t-test) กับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ค่าเอฟ F-test (One-way Analysis of Variance) สำหรับกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

ผลการวิจัย

1. สภาพโดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 189 คน (ร้อยละ 68.50) มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 114 คน (ร้อยละ 41.30) และขนาดของโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ จำนวน 204 โรง (ร้อยละ 73.90)

ผลการศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ รองลงมา ด้านความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ และด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นข้าราชการเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวม (n = 276)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง	4.06	0.56	มาก
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มา กำหนดกลยุทธ์	4.11	0.45	มาก
3. ด้านความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.12	0.46	มาก
4. ด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา	4.09	0.45	มาก
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.17	0.53	มาก
รวม	4.11	0.42	มาก

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ พบว่าข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนของด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต และด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามเพศ (n = 276)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศ				t	p
	ชาย (n=87)		หญิง (n=189)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง	3.96	0.62	4.11	0.52	-2.039*	.042
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัย นำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์	3.98	0.52	4.17	0.39	-3.023*	.003
3. ด้านความคาดหวังและการสร้าง โอกาสสำหรับอนาคต	4.01	0.45	4.17	0.49	-2.857*	.005

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศ				t	p
	ชาย (n=87)		หญิง (n=189)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
4. ด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา	3.98	0.48	4.14	0.43	-2.852*	.005
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.07	0.58	4.22	0.50	-2.145*	.033
รวม	4.00	0.47	4.16	0.38	-3.038*	.003

*p ≤ .05

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในส่วนด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง พบว่าประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n = 276)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.045	.522	1.694	.186
	ภายในกลุ่ม	273	84.174	.308		
	รวม	275	85.218			
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	2.095	1.048	5.472**	.005
	ภายในกลุ่ม	273	52.276	.191		
	รวม	275	54.362			

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
3. ด้านความคาดหวังและการ สร้างโอกาสสำหรับอนาคต	ระหว่างกลุ่ม	2	2.117	1.059	5.264**	.006
	ภายในกลุ่ม	273	54.896	.201		
	รวม	275	57.014			
4. ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.951	.975	4.986**	.007
	ภายในกลุ่ม	273	53.407	.196		
	รวม	275	55.357			
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.769	.885	3.213*	.042
	ภายในกลุ่ม	273	75.145	.275		
	รวม	275	76.914			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.755	.878	5.157**	.006
	ภายในกลุ่ม	273	46.462	.170		
	รวม	275	48.218			

* $p \leq .05$

** $p \leq .01$

4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ข้าราชการครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา (n = 276)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา				t	P
	ขนาดเล็ก (n=67)		ขนาดกลางและ ขนาดใหญ่ (n=208)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง	3.79	0.57	4.16	0.52	-5.110***	.001
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัย นำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์	3.87	0.53	4.19	0.38	-5.463***	.001
3. ด้านความคาดหวังและการสร้าง โอกาสสำหรับอนาคต	3.88	0.44	4.20	0.43	-5.434***	.001
4. ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ	3.82	0.46	4.18	0.41	-6.221***	.001
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	3.94	0.61	4.25	0.47	-4.481***	.001
รวม	3.86	0.45	4.20	0.37	-6.270***	.001

***p ≤ .001

สรุปและอภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ รองลงมา ด้านความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ และด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาของขวัญทิรา ทิราวงศ์ (2563, น. 59) ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 37 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่อยู่ในสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะและความสามารถในการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นที่ประจักษ์ มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานสามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน จึงมีทัศนคติต่อการบริหารสถานศึกษา

ในทางบวก ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหาร และคุณสมบัติเบื้องต้นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับแนวคิด Johnson & Scholes (2003 อ้างถึงใน กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน, 2555, น. 102) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนา พบว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในการพัฒนากลยุทธ์และเป็นผู้ที่มองเห็นการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยข้อมูลในการออกแบบองค์การผ่านกลยุทธ์ในการวิเคราะห์และการวางแผนกลยุทธ์ นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ที่จัดหามาเป็นรูปแบบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ส่วนบุคคล และการกำหนดกลยุทธ์ขององค์การเป็นผลกระทบมาจากความเป็นมาขององค์การและวัฒนธรรมขององค์การในอดีต ดังนั้น บทบาทด้านความคิดที่เพิ่มเติมอย่างเด่นชัดของผู้นำเชิงกลยุทธ์ คือ การมีวิสัยทัศน์ ภารกิจและจุดประสงค์ชัดเจน อันจะนำไปสู่การกำหนดส่วนอื่น ๆ ในองค์การที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เพราะความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนี้นำไปสู่ความสำเร็จของกลยุทธ์องค์การ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจพบได้ว่า แม้ปัจจุบัน สติเสรีภาพโดยเฉพาะเรื่องเพศทั้งในส่วนของเพศหญิงหรือชาย ล้วนมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันเองก็พบได้ว่า มีผู้บริหารที่เป็นสตรีเพิ่มมากยิ่งขึ้นแต่อย่างไรก็ตามในมุมมองและทัศนคติที่มีต่อผู้บริหารที่เป็นสตรี โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดและตัดสินใจอย่างเฉียบขาดเพื่อแก้ปัญหาให้กับสถานศึกษานั้น จึงส่งผลให้ข้าราชการที่มีเพศต่างกันจึงมีความสามารถด้านการรับรู้ มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นทักษะด้านการวางแผน การคิดริเริ่ม โดยเฉพาะการคิดเชิงปฏิบัติซึ่งถือเป็นทักษะที่ข้าราชการเพศชายอาจมองว่าผู้บริหารสตรีมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ซึ่งอาจจะส่งผลให้การตัดสินใจไม่เด็ดขาดเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2563, น. 10) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายงานที่สำคัญๆ หรืองานที่มีความท้าทายสูง หรืองานที่มีความละเอียดลออให้ครูเพศหญิงรับผิดชอบมากกว่าครูเพศชาย เพราะผู้บริหารมีความคิดว่าครูเพศหญิงสามารถปฏิบัติงานได้สมบูรณ์และสำเร็จตามเป้าหมาย จึงทำให้ครูเพศหญิงมีทัศนคติต่อผู้บริหารว่ามีภาวะผู้นำที่ดีใน การบริหารจัดการงานต่าง ๆ Raymond C. et al.,(1974) ได้กล่าวว่าเพศ มีความแตกต่างกันหลายประการ เช่น แตกต่างทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาหรือสมอง ความถนัดตามธรรมชาติ และบุคลิกภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มูฟิต วาโธ๊ะ (2565, น. 45) ซึ่งพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาของข้าราชการแตกต่างกันส่งผลให้แนวคิด ทักษะคดีที่มีต่อผู้บริหารแตกต่างกัน เนื่องจากประสบการณ์จากการทำงานถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ตรงผลโดยตรงต่อความรู้สึกนึกคิด การสั่งสมการทำงานหรือประสบการณ์มานานย่อมทำให้พบเจอผู้บริหารมาหลายรูปแบบ สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษา วัชรพงษ์ สำราญธรมย์ (2561, น. 110) ซึ่งพบว่าผลการเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเมื่อพิจารณารายคู่พบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆมากำหนดกลยุทธ์ ด้านความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต และด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา ผลการทดสอบรายคู่ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี กับ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการทำงาน เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อทัศนคติและความคิดของข้าราชการ ที่จะมีมุมมองในด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ซึ่งข้าราชการที่มีประสบการณ์เป็นระยะเวลานาน จะผ่านสภาพปัญหาและมองเห็นทักษะความเป็นผู้นำของผู้บริหารมาอย่างหลากหลาย

ในส่วนของด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง ซึ่งไม่พบความแตกต่างกันนั้น พบว่าประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะด้านการคิดความเข้าใจระดับสูง เป็นทักษะที่อาศัยการคิดวิเคราะห์ เป็นการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ดีที่สุดในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้ถือเป็นการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งซึ่งอาจเป็นเพราะเป็นทักษะในระดับสูงซึ่งอาจเป็นทักษะพื้นฐานอันเป็นคุณลักษณะเฉพาะของผู้บริหาร โดยบุคลากรผู้ร่วมงานในสถานศึกษาอาจแยกแยะได้ยาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของอำนวนัย มีราคา (2564, น. 134-145) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่11 ศรีสะเกษ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นหัวใจ สำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง แสดงภาวะผู้นำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธา เชื่อมั่น และเลื่อมใสในตัวผู้บริหารโดยบทบาทและหน้าที่ ผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้อง มีคุณสมบัติในการนำพาองค์กรก้าวไปข้างหน้าอย่างมีเป้าหมาย

4. ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่ทำงานในขนาดสถานศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันผู้บริหารสามารถแสดงบทบาทความเป็นผู้นำที่มีความชัดเจนแตกต่างกัน กล่าวคือ ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ผู้บริหารมีโอกาสได้ร่วมงาน และจำเป็นต้องบริหารควบคุมและดูแลบุคลากรจำนวนมาก ย่อมส่งผลให้มีการแสดงออกซึ่งบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นที่ประจักษ์ โดยเฉพาะการคิดและการตัดสินใจอย่างเฉียบขาด ซึ่งในทางกลับกันผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจะพบได้ว่าจะสามารถแสดงออกซึ่งบทบาทความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ได้น้อยกว่าเนื่องจากมีบุคลากรจำนวนไม่มากนัก และมีภารกิจในเชิงปฏิบัติมากกว่าการคิดและการวางแผน นอกจากนี้อาจสืบเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ส่วนหนึ่งที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยส่วนใหญ่จะมีผู้บริหารแบบรักษาการ กล่าวคือผู้บริหารจากสถานศึกษาขนาดกลางและใหญ่ ส่วนหนึ่งต้องบริหารสถานศึกษาพร้อมกันสองโรงเรียนในเวลาเดียวกัน จึงส่งผลให้ข้าราชการโดยภาพรวมจะเล็งเห็นบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังกล่าวที่ต้องคิดและวางแผนรวมถึงความทุ่มเทและเสียสละได้อย่างชัดเจนและเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกัลยา อาทกรกิจและ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561, น.8) ผลการเปรียบเทียบพบว่าตัวแปรขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซาฟีนั้นะ แอห์ลิ่ง (2561, น. 101) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เอกสารอ้างอิง

- กมล โสวาปี. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น*
- กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน. (2555). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.*
- กัณฑ์กัญฐ์ สุวรรณรัชภูมิ. (2557). *ภาวะผู้นำกลยุทธ์ : รูปแบบของผู้นำยุคใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*

- กัลยา อาทกรกิจ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. *วลัยลักษณ์วิจัย*. 10 (4), 1-6.
- ขวัญทิรา ทิราวงศ์. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 37. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- ชาฝันะ แอหลัง. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- ณัฐสิม รักษ์เกียรติวงศ์และกชกรความเจริญ. (2561). *ปรับตัวรับโลกการทำงานร่วมกับ AI ในอนาคต*. ค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2564, จาก : <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/645105>.
- ทรงชนะ บุญขวัญ. (2549). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิบูล ทีปะपाल. (2551). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุพิต วาโชะ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. *การบริหารการศึกษาและครุศาสตร์*. 2 (1), 38-48.
- วัชรพงษ์ สำราญรัมย์. (2561). *ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก. (2558). *ผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นมืออาชีพ*. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564 จาก : <http://www.plvc.ac.th/index.php?module=index&id=34&visited>
- สัมฤทธิ์ ต้นสุวรรณค์. (2559). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 11*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณค์. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *มหาจุฬานาครทรรค์*. 7(5), 183-198.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564

จาก:<https://www.phatthalung1.go.th/dataplan/plan64.pdf>.

อุบล โสภากาศ. (2549). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ปราชญ์บุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์, ปราชญ์บุรี.

อำนวยการ มีราคา. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11 ศรีสะเกษ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์. *วารสารวิชาการ มจร.* 6(1), 134-145.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.w. (1970). Determining Sample size For Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Dubrin, A. J. (1988). *Leadership: Research Findings, Practice, and Skills* (4 th ed.) New York: Mc Graw-Hill.

Raymond C. et al. (1974). An Experimental Investigation of Consumer Behavior in a Controlled Environment. *Journal of Consumer Research*, 1(2), 52– 60.